

2011. április 12. kedd
Pál első levele a korinthusiakhoz 9,24–27
Dr. Peres Imre

Verseny a hervadhatatlan koszorúért

^{9,24}Nem tudjátok-e, hogy akik versenypályán futnak, mindnyájan futnak ugyan, de csak egy nyeri el a versenydíjat? Úgy fussatok, hogy elnyerjétek. ^{9,25}Aki pedig versenyben vesz részt, mindenben önmegtartóztató: azok azért, hogy elhervadó koszorút nyerjenek, mi pedig azért, hogy hervadhatatlan. ^{9,26}En tehát úgy futok, mint aki előtt nem bizonytalan a cél, úgy öklözök, mint aki nem a levegőbe vág, ^{9,27}hanem megsanyargatom és szolgává teszem a testemet, hogy amíg másoknak prédikálok, magam ne legyek alkalmatlanná a küzdelemre.

Amit a textusról tudni kell:

- exegetikai megjegyzések
- teológiai összefüggések feltárása

Gondolatainak záradékképpen Pál apostol felhoz két példát is az ókori sportéletből, hogy ezzel illusztrálja azt a keresztyén magatartást, amely elsősorban számára mérvadó, de amely minden keresztyén ember számára útmutató lehet: a sportpályán futó embernek a példáját, aki életében azért küzd, és annak rendel alá mindent, hogy elnyerje a győztesnek kijáró

koszorút. Hasonlóképpen utal a talán bokszban küzdő sportolóra, aki pontos ütésekkel igyekszik győzni, anélkül, hogy a levegőbe vagdosna. Pál tehát nem bizonytalanra fut, és nem üresbe üt, hanem jól felkészülve, önmagát megsanyargatva és minden zavarótól megtartóztatva a kitűzött célt kívánja elérni. Ilyen az igazi apostoli életvitel, amely példaként szolgálhat más keresztyéneknek is,¹ kiváltképpen Korinthusban, ahová ezeket a sorokat írja.

24. vers

Pál apostol számára a keresztyén élet sokban hasonlít a versenypályán futó embernek a példájához. Felhozza ezt még másutt is,² hogy ezt a gondolatot nyomatékosra tegye, mint ahogy más apostoli teológusok is szívesen folyamodnak ehhez vagy hasonló, a sportéletből vett képhez.³ Pál apostol talán azért találja ezt a képet olyan kézenfekvőnek és a korinthusiak számára is bizonyára közérthetőnek, mert éppen a korinthusi Iszthmosz⁴ volt az a hely, ahol talán már a Kr. e. 4. századtól rendszeresen meg szokták szervezni az ún. iszthmoszi játékokat, amelyek túlzás nélkül pánhellén játékoknak számítottak.⁵ A győztes díja (βραβεῖον) koszorú (στέφανος) volt, amelyet fenyőágakból vagy borostyánlevelekből készítettek, esetleg olívalevelekből vagy egyéb (többnyire örökzöld) növényekből. A στέφανος értékes kitüntetésnek számított, s mint olyan a győzelem és öröm kifejezője volt. Nem véletlenül lett a filozófusok számára is vonzó szimbólum. Pál apostol ezt a képet, mint a versenypályán küzdő győztesnek járó díjat említi. A versenypálya (στάδιον) az ókorban jól ismert futóversenyeknek a pályája volt.⁶ Erre a futásra (τρέχειν) egy versenyzőnek jól kellett felkészülnie. Képletesen a futás (τρέχειν) a keresztyén élet folytatását jelenti,⁷ amelynek végén a győztesnek korona jut.⁸ Pál logikusan érvel, amikor a versenypályán futókra gondolva mondja, hogy „mindnyájan futnak ugyan, de csak egy nyeri el a versenydíjat“. Ez reális értékelése a sportversenyek-

¹ Vö. ÁRVAVÖLGYI B.: A keresztyén példaképe – a sportoló, in: *Igazság és Élet* 4 (2010/1), 39–47.

² Vö. Fil 3,14; 2Tim 4, 7–8.

³ Vö. Jak 1,12; 1Pt 5,4; Jel 2,10.

⁴ Valójában ez a korinthusi földszoros volt Poszeidón isten szent helye, amelynek stadionjában rendezték a játékokat, és a Kr. e. 336-ban itt kiáltották ki Nagy Sándort vezérnek, amikor indult Perzsia ellen.

⁵ Az ókorban ezek nagyon nevezetes játékok voltak, amit csak az olümpiai játékok tudtak hírukben-jelentőségükben felülmülni. Többnyire az olümpiai játékok 2. és 4. évében kerültek megrendezésre.

⁶ Mivel a görög στάδιον egyben hossz mérték is (1 sztadion = 185 vagy 192 m), ezért a futóversenyeknek a pályája is körülbelül annyi lehetett.

⁷ Vö. Gal 2,2; 5,7; Fil 3,16; Zsid 12,1.

⁸ Vö. Fil 4,1; 1Thessz 2,19.

nek. A keresztyén életben azonban mindenki, akit Krisztus elhívott és hitre segített, futhat, és mindenki elnyerheti a koronát, ha szabályszerűen fog küzdeni, és célba is ér. A korinthusiaknak úgy kell futniuk, hogy a győzelmi koszorút elnyerjék (καταλαμβάνω).

25. vers

A versenyben csak úgy lehet győzni – folytatja az apostol –, ha a versenyző (ὁ ἀγωνιζόμενος) önmegtartóztató. A görög ἐγκρατεύομαι azt jelzi, hogy a versenyzőnek erőt kell kifejtenie, hogy először önmagát győzze le, hogy aztán mások fölé kerülhessen. Az önmegtartóztatás a sportban azt jelenti:⁹ nem fogyaszthat szeszes italt, nem tivornyázhat, nem élhet feslett életet, nem lustálkodhat, nem viheti túlzásba az étkezést, vagy olyan tevékenységet, amellyel megkárosítaná önmagát. Annál inkább kell edzenie, a választott sportágat művelnie, fejlesztenie az izmokat sok gyakorlat által stb. A hitéletben való versenyfutásnak is vannak kritériumai, amelyek vagy előkészítik, vagy megnehezítik a győzelmi koszorú elnyerését. Pál itt nem akar felsorolást adni az erkölcsi vagy aszketikus életgyakorlatról. Ezt többször másutt tette meg. Itt a korinthusiak előtt csupán arra utal, hogy miközben a sportban az elhervadó koszorúért (φθαρτὸς στέφανος) folyik a küzdelem, amely mulandó dicsőséget szerez, addig a keresztyén hitéletben a hervadhatatlanért (ἀφθαρτος: romolhatatlan), vagyis az örök élet jutalmáért. Pál bizonyára önmagára is gondolhatott itt, mint aki az eszkatológiai reménység jegyében kész „megzaboláznai” magát, és készséggel lemond minden jogról és „élvezetről”, amilyen pl. a korinthusi gyülekezettől való támogatás, hogy semmi akadály ne kerüljön útjába a mennyei jutalomért való küzdelmében. És ezt ajánlja a korinthusiaknak is.

26–27. vers

Pál apostol most személyesíti az érveit, és önmagáról vall. Elmondja, hogy ő is fut (ἐγὼ τρέχω), de nem úgy, hogy ezt bizonytalanul (ἀδῆλως) tenné: Pál nem bizonytalan futása értelmében, vagy céljában. A bizonytalanság jelzőjét kifejezi azzal is, hogy közben beiktat más segédképet is: az ökölvívónak a képét,¹⁰ olyanét, aki csak a levegőbe vagdos. Pál meg van győződve arról, hogy ő nem úgy öklöz (πυκτεύω), mint aki csak levegőbe vág (ἀέρα δερῶν). Az ilyen küzdelem nemcsak eredménytelen, hanem nevetséges is lenne. Az apostol nem bizonytalan küzdelem harcosa. Nem lett ő Krisztus szolgálója csak saját elgondolása vagy lelkesedése alapján, ami idővel fakulhat és bizonytalanodik. Határozott hívásnak engedett, és az ő harcai mögött az élő Krisztus áll, aki erősíti, sőt „sanyargatja”, hogy kitartó legyen a végsőkéig. Ebbe a kitartásba beletartozik az is, hogy fékre fogja (ὑπωπιάζω) és szolgálává teszi (δουλαγωγέω) saját testét (σῶμα), hogy ne jelentsen neki kellemetlenséget az evangélium hirdetésében. Joggal félhetne attól, hogy miközben másoknak prédikál (κηρύσσω), önmagát ne tegye alkalmatlanná (ἀδόκιμος) a küzdelemre.¹¹ Pálra bizonyára már eleve szigorúbban néztek az apostoli egyházban, és főleg Korinthusban voltak hozzá kritikusabbak, ezért annál inkább kellett igyekeznie, hogy az evangéliumi szolgálatban vállalt szerepét ne hiúsítsa meg. Bizonyára az eszkatológiai motívum is fontos lehetett Pálnál, aki gondolhatta, hogy ugyanígy az utolsó ítéletnél is részrehajlás nélkül ítéli őt meg az Isten.¹² Mindez annál inkább hajtotta őt arra a cselekvésre, hogy nagy igyekezettel hirdesse az evangéliumot, és hártson el magától mindent, ami ebben a küldetésében zavaróan, akadály gyanánt állhatna útjában.

⁹ A. LINDEMANN: *Der Erste Korintherbrief*, HNT 9/1, Tübingen, Mohr Siebeck, 2000, 214.

¹⁰ Ez a kép elég közismert és gyakori volt a klasszikus görög eszmevilágban is: H. CONZELMANN: *Der erste Brief an die Korinther*, KEK 11, Göttingen, Vandenhoeck & Ruprecht, 1969, 192.

¹¹ „Az nem elegendő, ha valaki másokat tanít, de életével nem mutat példát. Krisztus is elítélte az írástudókat, akik tanították a törvényt, de a maguk számára mindig találtak kibúvókat”: GÁL F.: *A Korinthusiaknak írt első levél*, in: *Pál apostol levelei*, Budapest, Szent István Társulat, 1992, 117.

¹² J. B. SOUČEK: *První epištole Pavlova Korintským* [Pál első levele Korinthusba], Praha, Kalich, 1940, 105.

Prédikációvázlat

1. Az élet nem játék, hanem vissza nem térő alkalom

Vannak könnyelmű emberek, akik játéknak, élvezetesnek veszik az életet, de mire felocsúdnak, kezük között életük tragédiává válhat. Ez a veszély egyformán fenyegeti a keresztyéneket is. Rövidebb az élet és nehezebb is, minthogy felelőtlenül játszunk vele, vagy másokkal. Könnyű elherdálni az időt, a képességet, az erőt, az egészséget, vagy a becsületet. De a keresztyének nem azért vannak a világban, hogy ezt tegyék, vagy ebben utánozzák a világiakat. Küldetésük van: megélni az evangéliumot, és hirdetni Isten országát. A teremtett világ sóvárogva várja az Isten

fiainak megjelenését (Róm 8,19). Kár lenne az utolsó napon bánkódni, hogy valaki miattunk nem láthatta meg Őt (397,5): vagy azért, mert hallgattunk, és nem tudott meg semmit tőlünk Krisztusról, vagy mert keresztyénként olyan felelőtlen életet éltünk, hogy inkább nem kívánta meg Őt. Csak ha „megsanyargatjuk” testünket, tehet minket alkalmassá Krisztus arra, hogy valamit kezdjen velünk. Ebben pedig nem kedvezhetünk magunknak!

2. Az élet céltudatos hosszú küzdelem

Szolgálatunk fokmérője nemcsak a bizonyágtétel, amit szép szóval elmondunk, hanem sokszor az a háttéri előkészület, amit mások nem látnak, csak mi tudjuk, hogy milyen kemény volt. Csábíthat a lazább élet, kötetlenebb kötelelességek, könnyű boldogulás, fáradság nélküli éldegélés, de ez egyszer megbosszulja magát. Olcsó dolgok olcsó sorsra jutnak. Komoly dolgoknak azonban komoly ára van. Krisztus ügye pedig nagyon komoly ügy, a legkomolyabb. Ezért keményen dolgozni, szenvedélyesen törni magunkat érdemes. Küzdelmes hát a szolgálat, és küzdelmes a felkészülés is. De az „arénában” csak az marad talpon, aki erre előre gondolt, és keményen készült is rá. Sőt: aki állandóan teszi azt, amit „Edzője” mond.

3. Krisztus követője is üresjában futhat olykor

Amikor ránk tör a céltalanság, és a küldetésben üres marad a szívünk, ez óvatlan jelzés arra, hogy üresjában vagyunk. Sok oka lehet annak, ha az ellenség „kiüt”: jogaink, élvezeteink, kényelmünk, lustaságunk, önérzetünk, haragunk, testünk, álmunk, múltunk vagy bálványaink. Ez és sok más dolog lefegyverez: elszívja erőnket, vagy meggátol abban, hogy Krisztustól újat nyerjünk. Hiába lenne így kiállni, és nagy szavakat használni: az evangéliumról, a kitartásról, a kegyelemről, reményről vagy szeretetről. Az ürességet nem lehet túlbeszélni, vagy pózokkal eltakarni. Csak őszintén bevallani érdemes: Krisztusnak, aki segít, hogy a bűnbánat könnyeivel jobbá legyen a szívünk (Préd 7,3). Mert a nagy küzdelemre néha nem azzal kell felkészülni, hogy nagy templomot keresünk, hanem azzal, hogy kis kamrácskában őszintén feltárjuk az Úrnak életünket. Az üresjában ott szűnik meg, ahol az Úr válik számunkra újra Társsá, Vezetővé.